

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

12.06.2025 № 70/122-р/к

Справа № 1/02-38-23

м. Харків

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» (далі – АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО», Товариство) за результатами діяльності протягом листопада – грудня 2022 року, 2023 - 2024 років, січня - травня 2025 року та станом на червень 2025 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з розподілу електричної енергії на території Харківської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському відданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством), із часткою 100 %, оскільки у нього на цьому ринку немає конкурентів.

АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» висувало до Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «3-21Б» (далі - ОСББ «3-21Б»), Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «М. Грушевського - 11» (далі – ОСББ «М. Грушевського - 11»), Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «1-18» (далі - ОСББ «1-18»), Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Затишок 1-9» (далі – ОСББ «Затишок 1-9»), Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «2-41» (далі – ОСББ «2-41»), Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «2-47» (далі – ОСББ «2-47»), Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «4-14» (далі – ОСББ «4-14»), Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «4-2Б, 2В» (далі – ОСББ «4-2Б, 2В»), Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Соборна 29» (далі – ОСББ «Соборна 29»), Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «4-9» (далі – ОСББ «4-9»), Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «4-27» (далі – ОСББ «4-27») (далі разом – ОСББ, Заявники) необґрунтовані вимоги щодо надання проєктно-кошторисної документації та/або встановлення вузла обліку електричної енергії на межі балансової належності для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії.

За результатами розгляду справи № 1/02-38-23 такі дії АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченими пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які

були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

На АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» накладено штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення), розглянувши матеріали справи № 1/02-38-23 про порушення АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання Першого відділу досліджень і розслідувань від 01.05.2025 № 70-03/321-П

ВСТАНОВЛИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України отримано доручення Антимонопольного комітету України від 27.12.2022 № 80-01/185-АМ (вх. від 28.12.2022 № 70-01/29-АМ) щодо розгляду колективної заяви ОСББ «3-21Б», ОСББ «М. Грушевського - 11», ОСББ «1-18», ОСББ «Затишок 1-9», ОСББ «2-41», ОСББ «2-47», ОСББ «4-14», ОСББ «4-2Б, 2В», ОСББ «Соборна 29», ОСББ «4-9», ОСББ «4-27 від 26.12.2022 № 1 про порушення АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» законодавства про захист економічної конкуренції (далі - Заява).
- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 30.03.2023 № 70/42-рп/к (далі – Розпорядження № 70/42-рп/к) розпочато розгляд справи № 1/02-38-23 за ознаками вчинення АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку (далі – Справа).
- (3) Копія Розпорядження № 70/42-рп/к направлена Відділенням супровідним листом від 31.03.2023 № 70-02/1201 за місцезнаходженням АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО»: *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (4) Листом від 31.03.2023 № 70-02/1-1202 Відділення повідомило Заявників про початок розгляду Справи.
- (5) Відділення супровідним листом від 02.05.2025 № 70-02/2716е за місцезнаходженням АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» направило копію подання 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі. Копія подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі була отримана Товариством 05.05.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № 0601142039250.
- (6) Відділення супровідним листом від 02.05.2025 № 70-02/2715е за місцезнаходженням ОСББ «3-21Б» направило копію подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі. Копія подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі була отримана ОСББ «3-21Б» 06.05.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № 0601142038688.
- (7) Відділення супровідним листом від 02.05.2025 № 70-02/2706е за місцезнаходженням ОСББ «Соборна 29» направило копію подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі. Копія подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі була отримана ОСББ «Соборна 29» 06.05.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення

№ 0601142033171.

- (8) Відділення супровідним листом від 02.05.2025 № 70-02/2709е за місцезнаходженням ОСББ «4-9» направило копію подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі. Копія подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі була отримана ОСББ «4-9» 07.05.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № 0601142035069.
- (9) Відділення супровідним листом від 02.05.2025 № 70-02/2714е за місцезнаходженням ОСББ «М. Грушевського-11» направило копію подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі. Копія подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі була отримана ОСББ «М. Грушевського-11» 06.05.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № 0601142037940.
- (10) Відділення супровідним листом від 02.05.2025 № 70-02/2705е за місцезнаходженням ОСББ «4-14» направило копію подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі. Копія подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі була отримана ОСББ «4-14» 07.05.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № 0601142032639.
- (11) Відділення супровідним листом від 02.05.2025 № 70-02/2708е за місцезнаходженням ОСББ «4-27» направило копію подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі. Копія подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі була отримана ОСББ «4-27» 07.05.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № 0601142034518.
- (12) Відділення супровідним листом від 02.05.2025 № 70-02/2710е за місцезнаходженням ОСББ «4-2Б, 2В» направило копію подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі. Копія подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі була отримана ОСББ «4-2Б, 2В» 07.05.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № 0601142035794.
- (13) Відділення супровідним листом від 02.05.2025 № 70-02/2713е за місцезнаходженням ОСББ «1-18» направило копію подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі. Копія подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі була отримана ОСББ «1-18» 07.05.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № 0601142037410.
- (14) Відділення супровідним листом від 02.05.2025 № 70-02/2707е за місцезнаходженням ОСББ «Затишок 1-19» рекомендованим листом № 0601142033686 направило копію подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі. Рекомендований лист № 0601142033686, яким була направлена копія подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі, повернутий до Відділення 19.05.2025 за закінченням терміну зберігання.
- (15) Відділення супровідним листом від 02.05.2025 № 70-02/2711е за місцезнаходженням ОСББ «2-47» рекомендованим листом № 0601142036421 направило копію подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі. Рекомендований лист № 0601142036421, яким була направлена копія подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі, повернутий до Відділення 19.05.2025 за закінченням терміну зберігання.
- (16) Відділення супровідним листом від 02.05.2025 № 70-02/2712е за місцезнаходженням ОСББ «2-41» рекомендованим листом № 0601142036901 направило копію подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі. Рекомендований лист №

0601142036901, яким була направлена копія подання від 01.05.2025 № 70-03/321-П з попередніми висновками у Справі, повернутий до Відділення 19.05.2025 за закінченням терміну зберігання.

- (17) Відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), на офіційному вебсайті Відділення 02.06.2025 розміщено інформацію щодо попередніх висновків у Справі із зазначенням дати, часу і місця розгляду Справи.

2. СТОРОНИ У СПРАВІ

ЗАЯВНИКИ

- (18) ОСББ «4-9» є юридичною особою, зареєстроване 06.07.2016, про що зроблено запис в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі - ЄДР) за № 14761020000001552. Ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*). Місцезнаходження: (*інформація, доступ до якої обмежено*). Основним видом діяльності є (*інформація, доступ до якої обмежено*).
- (19) ОСББ «Соборна 29» є юридичною особою, зареєстроване 13.11.2020, про що зроблено запис в ЄДР за № 1004761020000001779. Ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*). Місцезнаходження: (*інформація, доступ до якої обмежено*). Основним видом діяльності є (*інформація, доступ до якої обмежено*).
- (20) ОСББ «4-14» є юридичною особою, зареєстроване 03.06.2020, про що зроблено запис в ЄДР за № 14761020000001756. Ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*). Місцезнаходження: (*інформація, доступ до якої обмежено*). Основним видом діяльності є (*інформація, доступ до якої обмежено*).
- (21) На момент подання Заяви, ОСББ «4-2Б, 2В» є юридичною особою, зареєстроване 19.03.2020, про що зроблено запис в ЄДР за № 14761020000001751. Ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*). Місцезнаходження: (*інформація, доступ до якої обмежено*). Основним видом діяльності є (*інформація, доступ до якої обмежено*).
- (22) Відповідно до виписки з ЄДР від 15.10.2024 № 264475530741 ОСББ «4-2Б, 2В» з 11.10.2024 змінено назву на ОСББ «4-2В».
- Окрім цього, згідно з випискою з ЄДР від 29.05.2024 № 458155058472 створено ОСББ «4-2Б», про що зроблено запис 27.05.2024 за № 1010721020000000168, ідентифікаційний код юридичної особи – (*інформація, доступ до якої обмежено*), місцезнаходження: (*інформація, доступ до якої обмежено*), основним видом діяльності є (*інформація, доступ до якої обмежено*).
- (23) ОСББ «Затишок 1-19» є юридичною особою, зареєстроване 16.03.2020, про що зроблено запис в ЄДР за № 14761020000001748. Ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*). Місцезнаходження: (*інформація, доступ до якої обмежено*). Основним видом діяльності є (*інформація, доступ до якої обмежено*).
- (24) ОСББ «1-18» є юридичною особою, зареєстроване 14.09.2020, про що зроблено запис в ЄДР за № 1004761020000001771. Ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*). Місцезнаходження: (*інформація, доступ до якої обмежено*). Основним видом діяльності є (*інформація, доступ до якої обмежено*).

- (25) ОСББ «2-47» є юридичною особою, зареєстроване 28.08.2020, про що зроблено запис в ЄДР за № 1004767770001001766. Ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Основним видом діяльності є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (26) ОСББ «3-21Б» є юридичною особою, зареєстроване 10.06.2021, про що зроблено запис в ЄДР за № 1004761020000001804. Ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Основним видом діяльності є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (27) ОСББ «4-27» є юридичною особою, зареєстроване 02.03.2020, про що зроблено запис в ЄДР за № 14761020000001744. Ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Основним видом діяльності є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (28) ОСББ «М. Грушевського - 11» є юридичною особою, зареєстроване 09.09.2021, про що зроблено запис в ЄДР за № 1004767770001001818. Ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Основним видом діяльності є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (29) ОСББ «2-41» є юридичною особою, зареєстроване 02.03.2020, про що зроблено запис в ЄДР за № 14761020000001745. Ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Основним видом діяльності є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (30) ОСББ у Заяві зазначили, що у листопаді 2022 року вони звернулися до АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» із заявою про укладення договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії. Втім, отримали необґрунтовану відмову Товариства в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, а саме, як зазначають Заявники, АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» висуває вимогу щодо надання проєктно-кошторисної документації на електроустановку житлового будинку та встановлення вузла обліку електроенергії (загальнобудинковий лічильник) на межі балансової належності.

ВІДПОВІДАЧ

- (31) Згідно з витягом з ЄДР від 19.03.2025 за кодом доступу 203125156431 АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» зареєстроване 22.03.2000 за № 1 480 120 0000 000465, є юридичною особою, місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, ідентифікаційний код юридичної особи – *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Основним видом діяльності АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (32) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (33) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (34) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (35) Об'єктом аналізу є АТ «ХАРКІВ ОБЛЕНЕРГО» – суб'єкт господарювання, який надає послугу з розподілу електричної енергії.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (36) Об'єктом аналізу є послуга з розподілу електричної енергії.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (37) Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (38) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (39) Згідно з пунктом 82 статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» система розподілу електричної енергії (далі - система розподілу) - система ліній, допоміжного обладнання, обладнання для трансформації та перемикачів, що використовується для розподілу електроенергії.
- (40) Відповідно до пункту 56 статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» оператор системи розподілу (далі - ОСР) - юридична особа, відповідальна за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток системи розподілу і забезпечення довгострокової спроможності системи розподілу щодо задоволення обґрунтованого попиту на розподіл електричної енергії з урахуванням вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення енергоефективності.
- (41) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» АТ «ХАРКІВ ОБЛЕНЕРГО» є оператором системи розподілу (ОСР).
- (42) Відповідно до пункту 78 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» розподіл електричної енергії - транспортування електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії або електроустановок оператора системи передачі мережами оператора системи розподілу, крім постачання електричної енергії.
- (43) Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій.
- (44) Окрім цього, статтею 45 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що діяльність з розподілу електричної енергії підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства.

- (45) Відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 16.11.2018 № 1446 АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності, яка набирала чинності з 01.01.2019.
- (46) Послуга з розподілу електричної енергії є платною.
- (47) Так, частиною першою статті 7 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що на ринку електричної енергії державному регулюванню підлягають, зокрема, тарифи на послуги з розподілу електричної енергії.
- (48) Згідно з частиною четвертою статті 7 Закону України «Про ринок електричної енергії» тарифи на послуги розподілу електричної енергії розраховуються незалежно від відстані, на яку вона передається та розподіляється. Тарифи на послуги з розподілу можуть складатися з декількох ставок, зокрема ставки за користування потужністю електричних мереж.
- (49) Таким чином, послуга з розподілу електричної енергії є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО».
- (50) *3.2.2 Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)*
- (51) Споживачами послуги з розподілу електричної енергії є юридичні особи, зокрема ОСББ, електроустановки яких приєднанні до системи розподілу електричної енергії, яка перебуває у власності, господарському віданні АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО».

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (52) Відповідно до пунктів 5.1 – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (53) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
 - подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (54) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (55) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (56) Розподіл електричної енергії є послугою.

- (57) Внаслідок технологічних особливостей надання послуги з розподілу електричної енергії, вона не має товарів-замінників.

3.4. Визначення географічних меж ринку

- (58) Відповідно до вимог пункту 6.1 Методики територіальні межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (59) Відповідно до статті 45 Закону України «Про ринок електричної енергії», розподіл електричної енергії здійснюється оператором системи розподілу. Діяльність з розподілу електричної діяльності підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства.
- (60) Відповідно до пункту 1.3 Ліцензійних умов місце провадження господарської діяльності - територія (або частина території) адміністративно-територіальної одиниці, де розташована система розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, здобувача ліцензії (ліцензіата), та електричні мережі інших власників, які приєднані до мереж здобувача ліцензії (ліцензіата) (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством), які не мають ліцензії на розподіл електричної енергії, яку здобувач ліцензії (ліцензіат) зазначив у документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку). Якщо на території адміністративно-територіальної одиниці розташовані системи розподілу електричної енергії інших ліцензіатів з розподілу електричної енергії, то місце провадження діяльності кожного з цих ліцензіатів визначається відповідно до території розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, ліцензіата, та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж цього ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством).
- (61) Відповідно до Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 16.11.2018 № 1446 «Про видачу АТ «Харківобленерго» ліцензії з розподілу електричної енергії та анулювання ліцензії з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим тарифом», ліцензія видана на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності, а саме на території Харківської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «Харківобленерго», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством).
- (62) З урахуванням зазначеного, територіальними межами ринку послуги з розподілу електричної енергії є територія Харківської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством) (далі – Територіальні межі).

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (63) Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (64) Протягом листопада – грудня 2022 року, 2023 – 2024 років та січня – травня 2025 року АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» у визначених Територіальних межах здійснювало надання послуги з розподілу електричної енергії.
- (65) Протягом листопада – грудня 2022 року, 2023 – 2024 років та січня – травня 2025 року АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» було єдиним суб'єктом господарювання, яке надавало послугу з розподілу електричної енергії.
- (66) В зазначений період та станом на червень 2025 року структура ринку послуги з розподілу електричної енергії залишалась не змінною.
- (67) Отже, часовими межами ринку послуги з розподілу електричної енергії визначено період листопад – грудень 2022 року, 2023 - 2024 роки та січень - травень 2025 року.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

- (68) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (69) Статтею 1 Закону України «Про природні монополії» визначено, що:
 - природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);
 - суб'єкт природної монополії - суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.
- (70) Відповідно до абзацу восьмого частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у таких сферах, зокрема розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами.
- (71) Частиною другою статті 7 Закону України «Про природні монополії» передбачено, що в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (72) Разом з цим, відповідно до частини другої статті 5 Закону України «Про природні монополії» зведений перелік суб'єктів природних монополій ведеться Антимонопольним комітетом України на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій у сфері житлово-комунального господарства, що формуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, а в інших сферах, в яких діють суб'єкти природних монополій, - національними комісіями регулювання природних

монополій у відповідній сфері або органами виконавчої влади, що здійснюють функції такого регулювання до створення зазначених комісій.

- (73) Відповідно до пункту 3 Порядку складання та ведення зведеного переліку суб'єктів природних монополій, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 28.11.2012 № 874-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 19.12.2012 за № 2119/22431 (далі – Порядок складання та ведення зведеного переліку суб'єктів природних монополій), складання та ведення зведеного переліку здійснюється Антимонопольним комітетом України на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій у сфері житлово-комунального господарства, що формуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, а в інших сферах, в яких діють суб'єкти природних монополій, - національними комісіями регулювання природних монополій у відповідній сфері або органами виконавчої влади, що здійснюють функції такого регулювання до створення зазначених комісій.
- (74) Пунктом 4 Порядку складання та ведення зведеного переліку суб'єктів природних монополій передбачено, що внесення суб'єктів господарювання природних монополій до зведеного переліку здійснюється Антимонопольним комітетом України на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій, отриманих від Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики (у сферах: передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами; розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами).
- (75) Згідно інформації, розміщеної на офіційному сайті Антимонопольного комітету України www.amcu.gov.ua, АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» входить до переліку суб'єктів природних монополій Харківської області.
- (76) З урахуванням викладеного, АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» в Територіальних межах не має конкурентів на ринку послуги з розподілу електричної енергії, а відтак споживачі послуги з розподілу електричної енергії не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.
- (77) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуги з розподілу електричної енергії, а також враховуючи те, що зазначений ринок є в стані природної монополії, конкуренція на них відсутня.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (78) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (79) Основними бар'єрами вступу на ринок послуги з розподілу електричної енергії є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності об'єктів електроенергетики (електричних станцій, підстанцій, мереж, призначених для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача) та необхідністю отримання ліцензії на здійснення діяльності з розподілу електричної енергії.

3.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища Відповідача

- (80) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:

а) на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;

б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

- (81) Суб'єкт (суб'єкти) господарювання не зазнає(ють) значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі має (мають) здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (82) Так, з урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність АТ «ХАРКІВ ОБЛЕНЕРГО», яке є єдиним виконавцем послуги з розподілу електричної енергії, диктувати свої умови при наданні послуги є ознакою ринкової влади.
- (83) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» АТ «ХАРКІВ ОБЛЕНЕРГО» протягом періоду листопада – грудня 2022 року, 2023 - 2024 років, січня- травня 2025 року та станом на червень 2025 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з розподілу електричної енергії на території Харківської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському відданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ХАРКІВ ОБЛЕНЕРГО» та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством), із часткою 100 %, оскільки у нього на цьому ринку немає конкурентів.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (84) Відповідно до частини першої статті 9 Закону України «Про особливості здійснення права власності в багатоквартирному будинку» управління багатоквартирним будинком здійснюється його співвласниками. За рішенням співвласників усі або частина функцій з управління багатоквартирним будинком можуть передаватися управителю або всі функції - об'єднанню співвласників багатоквартирного будинку (асоціації об'єднань співвласників багатоквартирного будинку).
- (85) Частиною першою статті 10 Закону України «Про особливості здійснення права власності в багатоквартирному будинку» передбачено, що співвласники приймають рішення щодо управління багатоквартирним будинком на зборах у порядку, передбаченому цією статтею. Якщо у багатоквартирному будинку в установленому законом порядку утворено об'єднання співвласників, проведення зборів співвласників та прийняття відповідних рішень здійснюється згідно із законом, що регулює діяльність об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.
- (86) Статтею 4 Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» визначено, що об'єднання створюється для забезпечення і захисту прав співвласників та дотримання їхніх обов'язків, належного утримання та використання спільного майна, забезпечення своєчасного надходження коштів для сплати всіх платежів, передбачених законодавством та статутними документами. Основна діяльність об'єднання полягає у здійсненні функцій, що забезпечують реалізацію прав співвласників на володіння та користування спільним майном співвласників, належне утримання багатоквартирного будинку та прибудинкової території, сприяння співвласникам в отриманні житлово-комунальних та інших послуг належної якості за обґрунтованими цінами та виконання ними своїх зобов'язань, пов'язаних з діяльністю об'єднання.

- (87) Статтею 16 Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» визначені права об'єднання, зокрема, укладати договори.
- (88) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до житлово-комунальних послуг належать, зокрема, комунальні послуги - послуги з постачання та розподілу природного газу, постачання та розподілу електричної енергії, постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, поводження з побутовими відходами.
- (89) Статтею 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» встановлено, що надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (90) При цьому, відповідно до частини другої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги, який займає монопольне становище на ринку, за наявності у нього технічних можливостей надання комунальної послуги не вправі відмовити в укладенні відповідного договору споживачеві чи іншій особі, яка відповідно до договору або закону укладає такий договір в інтересах споживача, якщо інше не передбачено законом.
- (91) Взаємовідносини, які виникають під час купівлі-продажу електричної енергії між електропостачальником та споживачем (для власного споживання), а також взаємовідносини з іншими учасниками роздрібного ринку електричної енергії регулюються Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.03.2018 № 312 (далі – Правила роздрібного ринку).
- (92) Пунктом 1.2.1 глави 1.2 розділу I Правил роздрібного ринку визначено, що на роздрібному ринку електричної енергії споживання та використання електричної енергії для потреб електроустановки споживача здійснюється за умови забезпечення розподілу/передачі та продажу (постачання) електричної енергії на підставі договорів про розподіл/передачу, постачання електричної енергії, надання послуг комерційного обліку, які укладаються відповідно до цих Правил, Кодексу системи передачі, Кодексу систем розподілу та Кодексу комерційного обліку.
- (93) Як зазначено у пункті 1.2.3 глави 1.2 розділу I Правил роздрібного ринку оператор системи не має права відмовити, зокрема, в розподілі (передачі) електричної енергії електропостачальникам та споживачам до межі балансової належності їх електроустановок за умови дотримання ними вимог законодавства України, зокрема законодавства у сфері енергетики.
- (94) Згідно з пунктом 2.1.2 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку оператор системи зобов'язаний укласти договори про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з усіма споживачами, електроустановки яких приєднані до електричних мереж на території діяльності відповідного оператора системи.
- (95) Відповідно до пункту 2.1.3. глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку ініціатором укладення договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії у разі зміни споживача, форми власності чи власника електроустановки є споживач.
- (96) Згідно з пунктом 2.1.5. глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку договір споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії є публічним договором приєднання та укладається на основі типового договору, що є [додатком 3](#) до цих Правил та як правило, укладається шляхом приєднання споживача за заявою-приєднанням до

розробленого оператором системи договору на умовах складеного оператором системи паспорта точки розподілу/передачі.

(97) Відповідно до пункту 2.1.6 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку фактом приєднання споживача до умов договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, зокрема повернення (надання) підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка оператора системи розподілу та/або документально підтверджене споживання електричної енергії.

(98) У пункті 2.1.8 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку зазначено, що для укладення договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії заявник у разі зміни споживача, форми власності чи власника електроустановки має надати оператору системи такі документи:

1) заяву про укладення відповідного договору із зазначенням місцезнаходження об'єкта та реквізитів заявника та наявності паспорта точки розподілу/передачі;

2) для юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців: витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (далі - ЄДР), роздрукований із мережі Інтернет, або копію довідки, або копію виписки з ЄДР;

для фізичних осіб: копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера або реєстраційного номера картки платника податків або копію паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні або інші переконання відмовляються від прийняття ідентифікаційного номера, офіційно повідомили про це відповідні органи державної влади і мають відмітку у паспорті);

3) копію документа, яким визначено право власності чи користування на об'єкт (приміщення), або копію документа, що підтверджує право власності чи користування на земельну ділянку або її частину (у разі відсутності на відповідній земельній ділянці об'єкта), право на розміщення електроустановок на території здійснення господарської діяльності з розподілу/передачі електричної енергії (у разі відсутності об'єкта споживача), крім випадків укладення договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії для освітлення місць загального користування, живлення ліфтів та забезпечення функціонування іншого спільного майна багатоквартирного будинку;

4) у разі смерті побутового споживача, особа (спадкоємець), що звертається для укладення договору, має надати копію довідки від нотаріуса, що підтверджує подання заяви про прийняття спадщини.

Переважне право на укладення такого договору має право особа (спадкоємець), яка проживає за адресою місцезнаходження об'єкта побутового споживача, та надасть документальне підтвердження місця реєстрації або довідку органів місцевого самоврядування про місце фактичного проживання за адресою місцезнаходження об'єкта побутового споживача;

5) копію документа про підтвердження повноважень особи на укладення договору (витяг з установчого документа про повноваження керівника (для юридичних осіб), копію довіреності, виданої в установленому порядку тощо), за необхідності;

6) копію декларації (повідомлення) про початок виконання будівельних робіт або дозволу на виконання будівельних робіт (для укладення договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) та постачання електричної енергії на будівельні майданчики, у разі якщо наявність такого дозволу є обов'язковою або зазначені документи вимагаються законодавством у сфері містобудування) та/або у визначених законодавством випадках,

копію декларації про готовність об'єкта до експлуатації або сертифіката (для новозбудованих та реконструйованих електроустановок);

7) довідку про обсяги очікуваного споживання електроенергії окремо за кожною площадкою вимірювання споживача (крім побутових споживачів).

Для укладення договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії для освітлення місць загального користування, живлення ліфтів та забезпечення функціонування іншого спільного майна багатоквартирного будинку заявник має надати оператору системи такі документи:

- копії статуту та рішення загальних зборів об'єднання співвласників багатоквартирного будинку - якщо функції з управління багатоквартирним будинком здійснюються об'єднанням співвласників;

- копію договору про надання послуг з управління багатоквартирним будинком або копію рішення відповідного органу про обрання управителя багатоквартирного будинку - у разі якщо функції з управління багатоквартирним будинком здійснюються фізичною особою - підприємцем або юридичною особою - суб'єктом підприємницької діяльності, яка за договором чи на підставі рішення відповідного органу забезпечує належне утримання та ремонт спільного майна багатоквартирного будинку і прибудинкової території та належні умови проживання і задоволення господарсько-побутових потреб.

(99) Відповідно до пункту 4.27 розділу IV Правил роздрібного ринку дія договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії достроково припиняється у разі отримання оператором системи від нового або від попереднього власника (користувача) об'єкта споживача документального підтвердження факту зміни власника (користувача) цього об'єкта. У такому разі дія відповідних договорів припиняється в частині постачання та розподілу електричної енергії на об'єкт, а в частині виконання фінансових зобов'язань сторін (які виникли на дату припинення дії договорів) їх дія продовжується до дати здійснення повного взаєморозрахунку між сторонами.

(100) Отже, з урахуванням викладеного, Правилами роздрібного ринку визначено перелік документів, які необхідно надати споживачу у разі зміни споживача, форми власності чи власника електроустановки для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, та можливість дострокового припинення такого договору оператором системи у разі отримання документального підтвердження факту зміни власника об'єкта.

(101) Пунктом 5.1.4. глави 5.1 розділу V Кодексу комерційного обліку електричної енергії, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14.03.2018 № 311 (у редакції постанови НКРЕКП від 20.03.2020 № 716) (далі – Кодекс комерційного обліку) вузол обліку та відповідні точки вимірювання в електричних мережах мають розміщуватися на комерційній межі учасників ринку.

(102) Згідно з пунктом 5.1.5. глави 5.1 розділу V Кодексу комерційного обліку якщо з технічної або економічної причин установа вузла обліку на комерційній межі недоцільне, то за взаємною згодою сторін з урахуванням вимог цього Кодексу вузол обліку може бути розміщений не на комерційній межі, але якнайближче до неї. Водночас місце його розміщення має обиратись таким чином, щоб забезпечити мінімальні втрати активної електричної енергії в електричній мережі від точки вимірювання до комерційної межі відповідного об'єкта.

(103) Відповідно до пункту 5.1.6. глави 5.1 розділу V Кодексу комерційного обліку у разі розміщення вузла обліку не на комерційній межі фактичні обсяги електричної енергії в

ТКО (точка комерційного обліку) мають визначатися на основі результату вимірювання електричної енергії в точці вимірювання з урахуванням втрат електричної енергії в елементах електричних мереж між точкою вимірювання та ТКО, що визначаються відповідно до методичних рекомендацій, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, та взаємоузгоджених алгоритмів формування даних комерційного обліку.

- (104) Визначення технологічних витрат електричної енергії в елементах електричної мережі (силових трансформаторах, лініях електропередавання і реакторах) споживачів та інших суб'єктів господарювання при виконанні розрахунків обсягів споживання електричної енергії здійснюється згідно з Методичними рекомендаціями визначення вартості технологічних витрат електричної енергії в трансформаторах і лініях електропередавання, затвердженими наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 21.06.2013 № 399 (далі – Методичні рекомендації).
- (105) Відповідно до пункту 6.1 розділу 6 Методичних рекомендацій підготовка до визначення втрат електричної енергії повинна складатися з етапів, передбачених розділом 10 СОУ-Н ЕЕ 11.315, та додатково до них:
- визначення довжин ПЛ і КЛ, зокрема ділянок ЛЕП від межі балансової належності елементів електричної мережі до точки вимірювання;
 - визначення діаметрів проводів ПЛ і діаметрів жил кабелів КЛ, зокрема на ділянках ЛЕП від межі балансової належності елементів електричної мережі до точки вимірювання;
 - визначення характеристик трансформаторів і автотрансформаторів, зокрема установлених на ділянці електричної мережі від межі балансової належності елементів електричних мереж до точки вимірювання;
 - визначення характеристик реакторів, зокрема установлених на ділянці електричної мережі від межі балансової належності елементів електричних мереж до точки вимірювання;
 - визначення ступеня забрудненості атмосфери (СЗА, СЗ) та кліматичних умов протягом розрахункового періоду;
 - обрахування електричних опорів елементів електричної мережі.
- (106) Пунктами 6.2 – 6.5 розділу 6 Методичних рекомендацій передбачено, що довжину ПЛ і КЛ визначають за паспортними даними об'єкта, проектною документацією (проектними рішеннями), а в разі їх відсутності - шляхом вимірювання. Площі поперечного перерізу проводів ПЛ та жил кабелів КЛ визначають за паспортними або каталожними даними, проектною документацією об'єкта або в разі їх відсутності - вимірюваннями. Характеристики трансформаторів і автотрансформаторів визначають за паспортними даними. У разі відсутності паспорта характеристики трансформаторів і автотрансформаторів приймають згідно з каталогами виробників, складеними відповідно до ДСТУ 2104, ДСТУ 2105, ГОСТ 11677, ТУ 16-672.089, ТУ У 3.49-05758084-016 або визначають шляхом вимірювання. Вимірювання характеристик трансформаторів і автотрансформаторів потрібно виконувати відповідно до вимог ГОСТ 3484.1. Характеристики реакторів визначають за паспортними даними. У разі відсутності паспорта характеристики реакторів приймають згідно з технічними умовами або визначають шляхом вимірювання. Вимірювання характеристик реакторів потрібно виконувати відповідно до вимог ГОСТ 3484.1.
- (107) Отже, з урахуванням викладеного, нормами Кодексу комерційного обліку визначена можливість розташування вузлів обліку електричної енергії не на межі балансової

належності. Окрім цього, як зазначено у Методичних рекомендаціях, за відсутності інформації необхідної для розрахунку втрат електричної енергії, така інформація може встановлюватися самостійно шляхом вимірювання.

5. ВИКЛАД ОБСТАВИН СПРАВИ

- (108) У місті Лозова Харківської області управління багатоквартирними будинками здійснює КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЖИТЛОВА УПРАВЛЯЮЧА КОМПАНІЯ» (далі – КП «ЖУК»), зокрема у таких будинках: *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (109) Для забезпечення роботи ліфтів, освітлення місць загального користування та функціонування іншого спільного майна багатоквартирних будинків між АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» та КП «ЖУК» укладений договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії від 01.01.2019 № 70500 (далі - Договір). Договір укладено на умовах договору про постачання електричної енергії від 01.09.2011 № 70500.
- (110) Аналізом Договору встановлено, що додатком № 2 до нього є Паспорти точки розподілу електричної енергії на об'єкти, розташовані за вищевказаними адресами. Згідно з пунктом 1 «Вид об'єкта» додатка № 2 до Договору «Паспорт точки розподілу електричної енергії» об'єктом є *«освітлення сходових клітин і ліфтів»* (мова оригіналу).
- (111) За інформацією КП «ЖУК», наданою в ході розгляду Заяви листом від 20.02.2023 № 372, облік обсягів розподіленої електричної енергії на освітлення місць загального користування, роботу ліфтів у вищезазначених багатоквартирних будинках здійснюється згідно з розрахунковими засобами обліку електричної енергії, встановленими *«... в ввідних розподільчих шафах не на межі балансової належності. Загальнобудинкових лічильників електричної енергії у вказаних будинках не встановлено»* (мова оригіналу).
- (112) Також, АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» у листі від 28.02.2023 № 04-46/994 зазначило, що у вищевказаних багатоквартирних будинках *«... засоби комерційного обліку електричної енергії встановлені не на межі балансової належності. Обсяг розподіленої електричної енергії для вказаних ... багатоквартирних будинків обліковується лише для освітлення сходових клітин та функціонування ліфтів»* (мова оригіналу).
- (113) Отже, у вищезазначених багатоквартирних будинках облік розподіленої електричної енергії для освітлення сходових клітин та функціонування ліфтів здійснюється засобами комерційного обліку електричної енергії, встановленими не на межі балансової належності.
- (114) У 2016 році та протягом 2020-2021 років у вищевказаних багатоквартирних будинках були створені ОСББ, а саме:

Адреса багатоквартирного будинку	Назва ОСББ	Реквізити протоколу установчих зборів
<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	ОСББ «1-18»	14.09.2020
<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	ОСББ «Затишок 1 – 19»	16.03.2020
<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	ОСББ «2-41»	02.03.2020

<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	ОСББ «2-47»	02.03.2020
<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	ОСББ «4-14»	03.06.2020
<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	ОСББ «4-2Б, 2В»	19.03.2020
<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	ОСББ «Соборна 29»	13.11.2020
<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	ОСББ «М. Грушевського - 11»	09.09.2021
<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	ОСББ «3-21Б»	10.06.2021
<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	ОСББ «4-9»	06.07.2016
<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	ОСББ «4-27»	28.08.2020

- (115) Для забезпечення функціонування спільного майна, зокрема освітлення місць загального користування, функціонування ліфтів ОСББ 01.11.2022 звернулись до АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» із заявами щодо укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії.
- (116) До заяв щодо укладання договорів кожним ОСББ були додані наступні документи: виписка з ЄДР, статут ОСББ, акт приймання – передачі житлового будинку з балансу КП «ЖУК» в управління ОСББ, наказ про призначення голови правління ОСББ, Протокол установчих зборів зі створення ОСББ.
- (117) За результатами розгляду заяв ОСББ щодо укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» повідомило листами від 04.11.2022 № 56РРЕ/42-468 ОСББ «4-9», від 04.11.2022 № 56РРЕ/42-463 ОСББ «М. Грушевського - 11», від 04.11.2022 № 56РРЕ/42-458 ОСББ «4-14», від 04.11.2022 № 56РРЕ/42-459 ОСББ «4-2Б, 2В», від 56РРЕ/42-460 ОСББ «3-21Б», від 04.11.2022 № 56РРЕ/42-462 ОСББ «2-41», від 04.11.2022 № 56РРЕ/42-466 ОСББ «Затишок 1-19», від 04.11.2022 № 56РРЕ/42-465 ОСББ «Соборна 29», від 04.11.2022 № 56РРЕ/42-467 ОСББ «4-27», від 04.11.2022 № 56РРЕ/42-464 ОСББ «1-18» та від 04.11.2022 № 56РРЕ/42-461 ОСББ «2-47», що «... заявники приєднуються до публічного договору – Договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, дотримуючись відповідного порядку його укладання, надавши всі необхідні документи.

У разі ненадання запитуваних документів та, як наслідок, відсутності інформації, достатньої для проведення комерційних розрахунків неможливо визначити істотні умови майбутнього договору.

... для можливості здійснення комерційного обліку доцільна організація точки вимірювання (засобів комерційного обліку у складі вузлів комерційного обліку електричної енергії -ВОЕ) на комерційній межі - межі балансової належності суміжних електроустановок (як майна ОСР та спільного сумісного майна власників житлових та нежитлових приміщень у будинку...)

...встановлення точки вимірювання/ВОЕ на межі балансової належності дозволить уникнути визначення обсягу розподіленої електричної енергії для ОСББ розрахунковим шляхом

...для проведення комерційних розрахунків Ви маєте надати до АТ «Харківобленерго» відповідну інформацію – проектно-кошторисну документацію електроустановки зазначеної архітектурної споруди, що дозволить визначити істотні умови майбутнього договору...

Отже, радимо проводити процедуру укладання Договору споживача багатоквартирного житлового будинку з урахуванням вищенаведеного.» (мова оригіналу).

- (118) Таким чином, АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» у вказаних листах до ОСББ зазначило про необхідність надання Заявниками проектно-кошторисної документації електроустановки зазначеної архітектурної споруди та доцільності організації точки вимірювання (засобів комерційного обліку у складі вузлів комерційного обліку електричної енергії - ВОЕ) на комерційній межі для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії.
- (119) ОСББ 18.11.2022 повторно звернулись до АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» із заявами про укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії. За результатами розгляду таких заяв Товариство листами від 25.11.2022 № 56РРЕ/42-532, від 25.11.2022 № 56РРЕ/42-531, від 25.11.2022 № 56РРЕ/42-527, від 25.11.2022 № 56РРЕ/42-534, від 25.11.2022 № 56РРЕ/42-530, від 25.11.2022 № 56РРЕ/42-529, від 25.11.2022 № 56РРЕ/42-536, від 25.11.2022 № 56РРЕ/42-533, від 25.11.2022 № 56РРЕ/42-535, від 25.11.2022 № 56РРЕ/42-537, від 25.11.2022 № 56РРЕ/42-528 повідомило ОСББ «2-47», ОСББ «1-18», ОСББ «4-27», ОСББ «Соборна 29», ОСББ «Затишок 1-19», ОСББ «2-41», ОСББ «3-21Б», ОСББ «4-2Б, 2В», ОСББ «4-14», ОСББ «М. Грушевського -11», ОСББ «4-9» (відповідно), що Товариство на аналогічні заяви від 01.11.2022 надсиало до ОСББ листи від 04.11.2022 щодо уточнених даних та зазначило, що для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії ОСББ мають надати інформацію, що міститься у проектно-кошторисній документації електроустановки зазначеної архітектурної споруди, і звернуло увагу Заявників на встановлення точки вимірювання/ВОЕ на межі балансової належності для уникнення визначення обсягу розподіленої електричної енергії розрахунковим шляхом.
- (120) Отже, як вбачається із вищенаведених листів АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» від 04.11.2022 і від 25.11.2022, направлених до ОСББ за результатами розгляду їх заяв від 01.11.2022 і від 18.11.2022, для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» висуває до ОСББ вимоги щодо надання проектно-кошторисної документації електроустановки архітектурної споруди (багатоквартирного будинку) та/або встановлення точки вимірювання/ВОЕ на межі балансової належності.
- (121) Аналізом інформації АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО», наданої в ході розгляду Справи листом від 22.01.2025 № 16-47/622 (вх. від 22.01.2025 № 70-01/215), встановлено, що ОСББ «4-14», ОСББ «2-47», ОСББ «2-41», ОСББ «Соборна 29», ОСББ «4-9», ОСББ «4-27», ОСББ «3-21Б», ОСББ «1-18», ОСББ «М. Грушевського -11», ОСББ «4-2Б, 2В» і ОСББ «Затишок 1-18» листами від 04.04.2023 звернулись до Товариства з питання про укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії. У листах від 04.04.2023 ОСББ зазначили: «...На виконання вимоги НКРЕКП (№ 26393-20.2/7-23 від 10.03.2023) просимо укласти договори про постачання та розподіл електричної енергії, яка витрачається на функціонування спільного майна багатоквартирного будинку ...з урахуванням документів, які були здані Лозівському РРЕ разом із заявою, що підтверджується відміткою про отримання 01.11.2022 року...» (мова оригіналу).

- (122) АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» у листах від 19.04.2023 № 06-56К/08-1585, від 19.04.2023 № 06-56К/08-1586 і від 19.04.2023 № 06-56К/08-1585 запропонувало ОСББ для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії два шляхи (варіанти) конкретизації дотримання вимог пункту 3.1 Типового договору, а саме: приладовий – організація точки вимірювання на комерційній межі; розрахунковий – за алгоритмом формування даних комерційного обліку згідно з Методичними рекомендаціями визначення технологічних втрат електричної енергії в трансформаторах і лініях електропередавання.
- (123) Як вже вище зазначалось, пунктом 2.1.8 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку визначено перелік документів, які необхідно надати для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії для освітлення місць загального користування, живлення ліфтів та забезпечення функціонування іншого спільного майна багатоквартирного будинку.
- (124) Переліком таких документів не передбачено надання копії проектно-кошторисної документації електроустановки архітектурної споруди (багатоквартирного будинку).
- (125) Згідно з положеннями глави 4.6 розділу IV Кодексу систем розподілу, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг від 14.03.2018 № 310, відповідно до проектно-кошторисної документації здійснюється надання послуги з приєднання, а саме виконання будівельно-монтажних робіт. При цьому, проектно-технічна документація підлягає погодженню з оператором системи розподілу.
- (126) Таким чином, вимога щодо надання проектно-технічної документації стосується об'єктів, які вводяться в експлуатацію вперше.
- (127) Багатоквартирні будинки, в яких створені вищезазначені ОСББ, не є новозбудованими об'єктами. До того ж, до таких будинків АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» з вересня 2011 року здійснює розподіл електричної енергії на підставі Договору, укладеного Товариством з КП «ЖУК», який наразі є діючим.
- (128) В ході розгляду Справи АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» листом від 21.02.2025 № 16-47/1465 (вх. від 21.02.2025 № 70-01/642) надало Відділенню пояснення щодо необхідності надання ОСББ проектно-кошторисної документації архітектурної споруди, що не передбачено пунктом 2.1.8 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку. Так, у вказаному листі Товариство зазначило, що для проведення розрахунків втрат електричної енергії у внутрішньобудинкових мережах відповідно Методичних рекомендацій необхідно отримати від ОСББ інформацію щодо: довжини кабелю (проводу) зовнішньої мережі (км); довжини кабелю (проводу) нерозгалуженої частини стояка (км); довжини кабелю (проводу) розгалуженої частини стояка (км); кількості квартир (офісів), приєднаних до стояка; кількості стояків; кількості лічильників; кількості контактних з'єднань на відгалуження до лічильників. Як зазначає Товариство, така інформація міститься в проектній документації та є обов'язковою для визначення істотних умов договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії.
- (129) Разом з цим, у листі від 21.02.2025 № 16-47/1465 (вх. від 21.02.2025 № 70-01/642) АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» зазначило, у разі відсутності проектних рішень зазначені вище дані можуть бути визначені під час обстеження Товариством внутрішньобудинкових мереж ОСББ.
- (130) В ході розгляду Справи Відділення направило до АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» вимогу від 27.02.2025 № 70-02/1204є про надання інформації, зокрема, щодо звернень Товариства протягом листопада-грудня 2022 року, 2023-2024 років та поточного періоду 2025 року до ОСББ «1-18», ОСББ «Затишок 1-9», ОСББ «2-41», ОСББ «2-47», ОСББ «4-

14», ОСББ «4-2Б, 2В», ОСББ «Соборна 29», ОСББ «4-27» та КП «ЖУК» щодо надання Товариству доступу для проведення обстеження внутрішньобудинкових мереж з метою з'ясування інформації, необхідної для підготовки проєкту договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, а саме: довжини кабелю (проводу) зовнішньої мережі (км); довжини кабелю (проводу) нерозгалуженої частини стояка (км); довжини кабелю (проводу) розгалуженої частини стояка (км); кількості квартир (офісів), приєднаних до стояка; кількості стояків; кількості лічильників; кількості контактних з'єднань на відгалуження до лічильників.

- (131) Відповідно до інформації АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО», наданої листом від 12.03.2025 № 16-47/1931 (вх. від 12.03.2025 № 70-01/925) на вимогу Відділення від 27.02.2025 № 70-02/1204е, Товариство спільно з КП «ЖУК» 28.04.2021 провели обстеження внутрішньобудинкових електричних мереж житлового будинку за адресою: м. Лозова, мікрорайон 4, буд. 9, про що складено Акт технічної перевірки № 597. Товариство 08.12.2021 листом № 56РРЕ/421642 зверталось до КП «ЖУК» та ОСББ «М. Грушевського - 11» з пропозицією провести обстеження внутрішньобудинкових мереж з метою з'ясування інформації, необхідної для підготовки договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії. Однак, як зазначає АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО», ані ОСББ «М. Грушевського - 11», ані КП «ЖУК» доступу для обстеження не надали, про що складений Акт недопуску від 09.12.2021 № 21.
- (132) Отже, з урахуванням наведеного, АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» вживались заходи щодо обстеження внутрішньобудинкової мережі лише у квітні та грудні 2021 року тільки за адресами будинків, де створені ОСББ «М. Грушевського - 11» і ОСББ «4-9».
- (133) В той же час, після отримання АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» від ОСББ заяв про укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, а саме протягом листопада-грудня 2022 року, 2023-2024 років та поточного періоду 2025 року Товариством не вживались заходи щодо проведення обстеження внутрішньобудинкових електричних мереж багатоквартирних будинків, в яких створені ОСББ «1-18», ОСББ «Затишок 1-9», ОСББ «2-41», ОСББ «2-47», ОСББ «4-14», ОСББ «4-2Б, 2В», ОСББ «Соборна 29», ОСББ «4-27», ОСББ «М. Грушевського - 11» з метою з'ясування необхідної інформації для підготовки договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, а саме: довжини кабелю (проводу) зовнішньої мережі (км); довжини кабелю (проводу) нерозгалуженої частини стояка (км); довжини кабелю (проводу) розгалуженої частини стояка (км); кількості квартир (офісів), приєднаних до стояка; кількості стояків; кількості лічильників; кількості контактних з'єднань на відгалуження до лічильників.
- (134) В ході розгляду Справи КП «ЖУК» листом від 11.03.2025 № 677 (вх. від. 11.03.2025 № 70-01/915) повідомило Відділення, що у нього відсутня інформація щодо довжини кабелю (проводу) зовнішньої мережі (км); довжини кабелю (проводу) нерозгалуженої частини стояка (км); довжини кабелю (проводу) розгалуженої частини стояка (км); кількості квартир (офісів), приєднаних до стояка; кількості стояків; кількості лічильників; кількості контактних з'єднань на відгалуження до лічильників, оскільки проєктно-технічна документація на багатоквартирні будинки, зокрема, в яких створені ОСББ, попереднім балансоутримувачем до КП «ЖУК» не передавалась, і як наслідок така документація не була передана ОСББ.
- (135) В той же час, незважаючи на такі обставини, як встановлення вузла обліку електричної енергії не на межі балансової належності, відсутність проєктно-кошторисної документації, яка містить інформацію для визначення втрат електричної енергії у внутрішньобудинковій мережі, а саме щодо довжини кабелю (проводу) зовнішньої мережі (км); довжини кабелю (проводу) нерозгалуженої частини стояка (км); довжини кабелю (проводу) розгалуженої

частини стояка (км); кількості квартир (офісів), приєднаних до стояка; кількості стояків; кількості лічильників; кількості контактних з'єднань на відгалуження до лічильників, АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» було укладено з КП «ЖУК» Договір, який наразі є діючий і відповідно до умов якого наразі здійснюється розподіл електричної енергії до багатоквартирних будинків, в яких створені ОСББ.

- (136) Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі - НКРЕКП), з приводу висування АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» до ОСББ вимог щодо надання проєктно-кошторисної документації та встановлення вузла обліку електроенергії на межі балансової належності для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії у листі від 22.07.2020 № 7553/20/7-20 зазначила наступне: *«...Споживачі укладають договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії шляхом приєднання до публічного договору за наявності паспорта точки розподілу. Якщо за об'єктом оформлено паспорт точки (паспорти точок) розподілу, оператор системи розподілу не має права відмовити споживачу у приєднанні до договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії..... При цьому умови договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії щодо технічних параметрів електроустановки (у тому числі місця встановлення розрахункових засобів обліку) з новим споживачем (ОСББ) мають відповідати умовам договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, укладеного з попереднім споживачем (власником/користувачем), а тому якщо умовами договору з попереднім споживачем не передбачено встановлення розрахункового загальнобудинкового засобу обліку, то АТ «Харківобленерго» не має права вимагати від нового споживача (ОСББ) встановлення розрахункового загальнобудинкового засобу обліку.....»* (мова оригіналу).
- (137) Окрім цього, у листі НКРЕКП від 10.03.2023 № 2693/20.2/7-23 «Вимога про усунення АТ «Харківобленерго» порушень вимог законодавства та/або ліцензійних умов» зазначено, зокрема: *«...для укладання договорів про розподіл електричної енергії з управителем для електрозабезпечення технічних цілей та місць загального користування цього багатоквартирного будинку документом, який підтверджує право власності/користування об'єктом є установчі документи, або рішення співвласників про надання повноважень управителю багатоквартирного будинку, або інший уповноваженій особі і договір з цим управителем (за наявності). При цьому, вимоги щодо надання будь-яких додаткових документів є безпідставними і не передбачені вимогами чинного законодавства.»* (мова оригіналу).
- (138) Таким чином, вимоги, які АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» висуває до ОСББ для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, є необґрунтованими та такими, що не відповідають нормам чинного законодавства. А з урахуванням роз'яснень НКРЕКП, договори споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії мають бути укладені на тих же умовах, що і з попереднім балансоутримувачем.

6. НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (139) Дії АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО», які полягають у висуванні до ОСББ «З-21Б», ОСББ «М. Грушевського – 11», ОСББ «1-18», ОСББ «Затишок 1-9», ОСББ «2-41», ОСББ «2-47», ОСББ «4-14», ОСББ «4-2Б, 2В», ОСББ «Соборна 29», ОСББ «4-9», ОСББ «4-27» необґрунтованих вимог щодо надання проєктно-кошторисної документації та/або встановлення вузла обліку електроенергії на межі балансової належності для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії є такими, що можуть призвести до ущемлення їх інтересів.

- (140) Наслідком таких дій є неукладання договорів споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії. При цьому, лише за наявності укладеного договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії можливе споживання електричної енергії для задоволення своїх потреб, а саме забезпечення мешканців багатоквартирного будинку електричною енергією та утримання майна багатоквартирного будинку.
- (141) Тобто, відсутність договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії унеможливорює укладання ОСББ «З-21Б», ОСББ «М. Грушевського – 11», ОСББ «1-18», ОСББ «Затишок 1-9», ОСББ «2-41», ОСББ «2-47», ОСББ «4-14», ОСББ «4-2Б, 2В», ОСББ «Соборна 29», ОСББ «4-9», ОСББ «4-27» з електропостачальниками договору про постачання електричної енергії. Ринок послуг з постачання електричної енергії є конкурентним. В той же час, без укладеного договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії не можливо укласти договір про постачання електричної енергії з обраним електропостачальником, пропозиція якого є найбільш вигідною для споживачів, зокрема для ОСББ. Так, НКРЕКП у своєму листі від 22.07.2020 № 7553/20/7-20 зазначила, що «...споживач, зокрема ОСББ, не обмежений у праві вільного вибору будь-якого конкурентного електропостачальника за вільними (ринковими) цінами, згідно з обраною комерційною пропозицією...» (мова оригіналу).

7. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ ВІДПОВІДАЧЕМ ТАКИХ ДІЙ

- (142) Такі дії АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» були б неможливі за умов існування конкуренції на ринку послуги з розподілу електричної енергії, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.
- (143) Висування АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» до ОСББ «З-21Б», ОСББ «М. Грушевського – 11», ОСББ «1-18», ОСББ «Затишок 1-9», ОСББ «2-41», ОСББ «2-47», ОСББ «4-14», ОСББ «4-2Б, 2В», ОСББ «Соборна 29», ОСББ «4-9», ОСББ «4-27» необґрунтованих вимог щодо надання проєктно-кошторисної документації та/або встановлення вузла обліку електроенергії на межі балансової належності для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії стало можливим із-за відсутності конкуренції на ринку послуги з розподілу електричної енергії. При цьому, споживачі, яким необхідно укласти договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, не мають альтернативних джерел придбання таких послуг.

8. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА ТА ВИСНОВКИ ВІДДІЛЕННЯ

- (144) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (145) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (146) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем відповідно до пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (147) Враховуючи наведене, дії АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО», які полягають у висуванні до ОСББ «З-21Б», ОСББ «М. Грушевського – 11», ОСББ «1-18», ОСББ «Затишок 1-9», ОСББ «2-41», ОСББ «2-47», ОСББ «4-14», ОСББ «4-2Б, 2В», ОСББ «Соборна 29», ОСББ «4-9»,

ОСББ «4-27» необґрунтованих вимог щодо надання проєктно-кошторисної документації та/або встановлення вузла обліку електричної енергії на межі балансової належності для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

9. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА

- (148) На подання з попередніми висновками у Справі АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» листом від 16.05.2025 № 16-47/3770 (вх. від 16.05.2025 № 70-01/1826) надало заперечення.
- (149) Так, у запереченнях АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» зазначило, що підставою для неукладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії з ОСББ була не вимога Товариства щодо надання проєктно-кошторисної документації електроустановки архітектурної споруди (багатоквартирного будинку) або встановлення точки вимірювання на межі балансової належності, а те, що сторони не досягли згоди щодо істотної умови, визначеної пунктом 3.1. договору та небажання ОСББ виконувати вимоги законодавства, що полягає у ігноруванні пропозиції Товариства про обрання методу обліку електричної енергії (приладовий або розрахунковий), який буде застосовуватися в договорах. ОСББ не були позбавлені права самостійно надати Товариству доступ до власних загальнобудинкових мереж для проведення спільного обстеження або надати дані на адресу Товариства для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії.
- (150) З цього приводу слід зазначити наступне.

В матеріалах Справи містяться листи Товариства, в яких було зазначено, зокрема, що *«...для проведення комерційних розрахунків Ви маєте надати до АТ «Харківобленерго» відповідну інформацію – проєктно-кошторисну документацію електроустановки зазначеної архітектурної споруди....»* (мова оригіналу). Таким чином, АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» у листах до ОСББ зазначило, зокрема, про необхідність надання Заявниками проєктно-кошторисної документації електроустановки зазначеної архітектурної споруди для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії. Необхідність надання Заявниками проєктно-кошторисної документації Товариство в ході розгляду Справи пояснило тим, що в ній міститься інформація щодо довжини кабелю (проводу) зовнішньої мережі (км); довжини кабелю (проводу) нерозгалуженої частини стояка (км); довжини кабелю (проводу) розгалуженої частини стояка (км); кількості квартир (офісів), приєднаних до стояка; кількості стояків; кількості лічильників; кількості контактних з'єднань на відгалуження до лічильників, яка є необхідною для розрахунку втрат електричної енергії під час формування істотних умов договору. В той же час, як визначено у Методичних рекомендаціях, за відсутності інформації необхідної для розрахунку втрат електричної енергії, така інформація може встановлюватися самостійно шляхом вимірювання. Таким чином, АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» могло самостійно шляхом вимірювання встановити необхідну інформацію, а не висувати до ОСББ вимоги щодо надання документів, не передбачених Правилами роздрібного ринку. Проте, як встановлено в ході розгляду Справи, після отримання АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» від ОСББ заяв про укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, а саме з листопада 2022 року і по теперішній час Товариством не вживались заходи щодо проведення обстеження внутрішньобудинкових електричних мереж багатоквартирних будинків з метою з'ясування необхідної інформації для підготовки договору споживача про надання послуг

з розподілу електричної енергії.

- (151) АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» у запереченнях, наданих листом від 16.05.2025 № 16-47/3770 (вх. від 16.05.2025 № 70-01/1826), щодо твердження, викладеного у поданні з попередніми висновками у Справі, стосовно того, що *«..незважаючи на такі обставини, як встановлення вузла обліку електричної енергії не на межі балансової належності, відсутність проєктно-кошторисної документації, АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» було укладено з КП «ЖУК» Договір, який наразі є діючий і відповідно до умов якого наразі здійснюється розподіл електричної енергії до багатоквартирних будинків, в яких створені ОСББ.»*, зазначило, що Договір між КП «ЖУК» та Товариством був укладений у 2011 році, коли діяли інші нормативні вимоги, та лише з 2018 року набули чинності Правила роздрібного ринку, Кодекс комерційного обліку та Кодекс системи розподілу. Підпунктом 2 та 4 постанови НКРЕКП від 14.03.2018 № 312 визначено, що укладення договорів між споживачами та іншими учасниками роздрібного ринку електричної енергії відповідно до вимоги Правил роздрібного ринку здійснюється шляхом приєднання споживачів до публічного договору приєднання на умовах чинних договорів про постачання електричної енергії шляхом подання заяви-приєднання. А тому договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії між КП «ЖУК» та АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» був укладений 01.01.2019 на умовах договору про постачання електричної енергії від 01.09.2011 із збереженням попередніх умов та всіх технічних характеристик.
- (152) З цього приводу слід зазначити, що на дату укладання АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» з КП «ЖУК» Договору, а саме станом на 01.09.2011 діяла Методика визначення технологічних витрат електричної енергії в трансформаторах і лініях електропередавання, затверджена наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості від 22.09.2011 № 532 (втрата чинності 01.07.2013) (далі – Методика визначення технологічних витрат електричної енергії).
- (153) Відповідно до пункту 1.1. розділу 1 Методики визначення технологічних витрат електричної енергії ця Методика застосовувалась для визначення технологічних витрат електричної енергії в елементах електричної мережі (силових трансформаторах, лініях електропередавання і реакторах) у процесі складання балансів електричної енергії в електричних мережах із переважно симетричними навантаженням, а також у випадках, передбачених Правилами користування електричною енергією ([ПКЕЕ](#)) (якщо точка вимірювання електричної енергії не збігається з межею балансової належності елементів електричної мережі). У Методиці під технологічними витратами електричної енергії маються на увазі втрати енергії, зумовлені електромагнітними процесами у струмовідних частинах електричної мережі і осердях апаратів при її передачі, а також кліматичні втрати та втрати енергії в ізоляції елементів мережі.
- (154) Таким чином, на момент укладання АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» з КП «ЖУК» Договору нормами діючого на той час законодавства було передбачено визначення технологічних витрат електричної енергії в елементах електричної мережі якщо точка вимірювання електричної енергії не збігається з межею балансової належності елементів електричної мережі. В той же час, АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» за відсутності інформації для розрахунку технологічних витрат електричної енергії в елементах електричної мережі уклало з КП «ЖУК» Договір.
- (155) Окрім цього, слід зазначити, що аналізом інформації, наданої АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» в ході розгляду Справи листом від 21.02.2025 № 16-47/1465 (вх. від 21.02.2025 № 70-01/642), Відділенням встановлено, що ОСББ «3-21Б» і ОСББ «М. Грушевського - 11» раніше вже звертались до Товариства з питання укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, а саме 25.01.2022 та 07.12.2021

(відповідно). АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» на вказані заяви, за відсутності інформації, необхідної для розрахунку втрат електричної енергії, підготувало та направило ОСББ «3-21Б» 08.02.2022 і ОСББ «М. Грушевського - 11» 31.01.2022 для підписання договорів споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії. Додатком 8 до цих договорів був визначений порядок розрахунку втрат електричної енергії в мережах Споживача.

- (156) На подання про попередні висновки у Справі уповноважена особа ОСББ «4-2Б» та ОСББ «4-2В» Костюк С.І. у листі від 19.05.2025 № 40 (вх. від 19.05.2025 № 70/01-1849) просив при прийнятті рішення у Справі врахувати, що на підставі рішення Загальних зборів співвласників ОСББ «4-2Б, 2В» було проведено поділ на два окремих об'єднання, а саме ОСББ «4-2Б» і ОСББ «4-2В».

10. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ У СПРАВІ

- (157) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доведено, а заперечення не спростовує висновок Відділення про те, що дії АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО», яке протягом листопада – грудня 2022 року, 2023 - 2024 років, січня - травня 2025 року та станом на червень 2025 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з розподілу електричної енергії на території Харківської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському відданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством), по висуванню до ОСББ «3-21Б», ОСББ «М. Грушевського – 11», ОСББ «1-18», ОСББ «Затишок 1-9», ОСББ «2-41», ОСББ «2-47», ОСББ «4-14», ОСББ «4-2Б, 2В», ОСББ «Соборна 29», ОСББ «4-9», ОСББ «4-27» необґрунтованих вимог щодо надання проєктно-кошторисної документації та/або встановлення вузла обліку електричної енергії на межі балансової належності для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (158) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

11. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (159) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (160) Відповідно до інформації АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО», наданої листом від 03.03.2025 № 16-47/1657 (вх. від 03.03.2025 № 70-01/772), обсяг чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг), отриманого Товариством за 2024 рік, становить 7 477 712 000 (сім мільярдів чотириста сім мільйонів сімсот дванадцять тисяч) гривень, що підтверджується звітом про фінансові результати за 2024 рік.

Відповідно до пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України № 3295-IX від 09.08.2023 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим Законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим Законом.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 № 291/5482 (зі змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи – *інформація, доступ до якої обмежено*), місцезнаходження: (*інформація, доступ до якої обмежено*) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами діяльності протягом листопада – грудня 2022 року, 2023 - 2024 років, січня - травня 2025 року та станом на червень 2025 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з розподілу електричної енергії на території Харківської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством), із часткою 100 %, оскільки у нього на цьому ринку немає конкурентів.

2. Визнати дії АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи – *інформація, доступ до якої обмежено*, місцезнаходження: *інформація, доступ до якої обмежено*), які полягають у висуванні до Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «3-21Б», Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «М. Грушевського – 11», Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «1-18», Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Затишок 1-9», Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «2-41», Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «2-47», Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «4-14», Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «4-2Б, 2В», Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Соборна 29», Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «4-9», Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «4-27» необґрунтованих вимог щодо надання проєктно-кошторисної документації та/або встановлення вузла обліку електричної енергії на межі балансової належності для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи – *інформація, доступ до якої обмежено*) штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

4. Зобов'язати АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи – *інформація, доступ до якої обмежено*) припинити порушення, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, про що повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у 2-х місячний строк з дня його отримання із наданням копій підтверджуючих документів.

Штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно зі статтею 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня його одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК